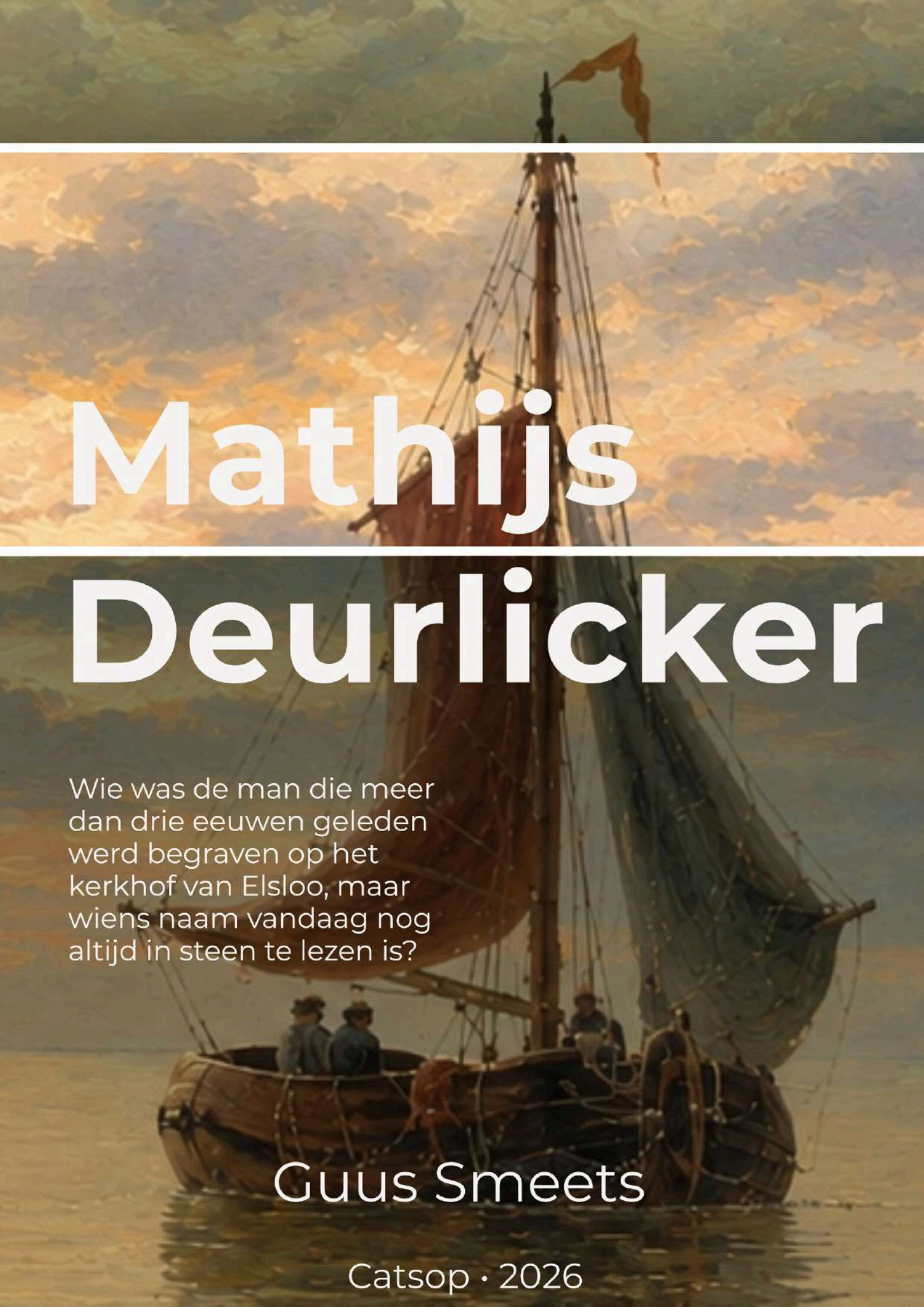

Mathijs Deurlicker

Wie was de man die meer dan drie eeuwen geleden werd begraven op het kerkhof van Elsloo, maar wiens naam vandaag nog altijd in steen te lezen is?

Guus Smeets

Catsop · 2026

Het verhaal van Mathijs Deurlicker

Wie was de man die meer dan drie eeuwen geleden werd begraven op het kerkhof van Elsloo, maar wiens naam vandaag nog altijd in steen te lezen is? Achter een verweerd grafkruis schuilt het verhaal van een bestuurder, ontvanger, drossaard en lid van een familie die haar sporen naliet in Elsloo, Terhagen, Catsop en ver daarbuiten.

Op het oude kerkhof rond de Sint-Augustinuskerk van Elsloo staat een zwaar verweerd grafkruis van donkere Maaslandse hardsteen. De steen heeft eeuwen van regen, vorst en mos doorstaan, maar bewaart nog altijd een van de oudste tastbare herinneringen aan de familie **Deurlicker**.

Bovenaan de steen staat het Christusmonogram **I.H.S.** met een kruis. In de zeventiende eeuw werd de letter J vaak als een I geschreven. Het monogram verwijst naar de naam van Jezus en was een veelgebruikt christelijk symbool op grafstenen. Het drukt het geloof uit in de verrijzenis en de hoop op het eeuwige leven.

Dat past goed bij de inscriptie die eronder is aangebracht:

"Hier ligt begraven den eersamen Matthis Deurliken starf den 10 augustus 1688, bidt Godt voor de siele."

Het IHS-monogram vormt daarmee als het ware de geloofsbelijdenis boven het graf van de overledene.

Daaronder bevindt zich een hart met drie nagels, een katholiek passiesymbool dat verwijst naar het lijden van Christus. Dergelijke symbolen kwamen in de zeventiende eeuw veelvuldig voor op grafstenen in het Maasland.

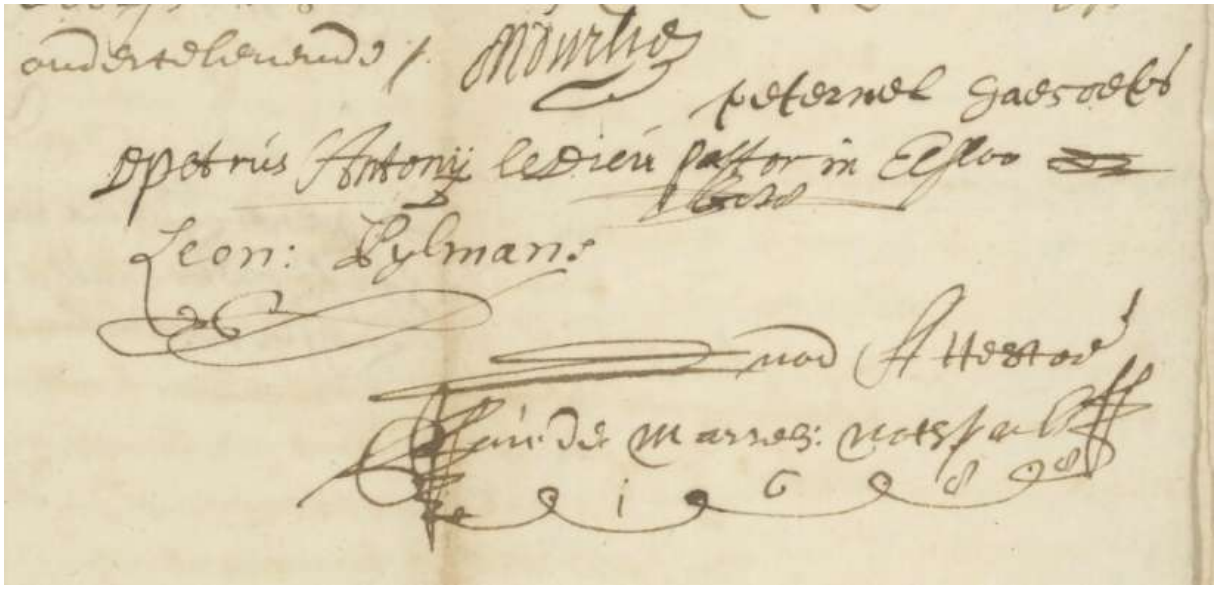
Bijzonder is ook het woord *eersamen*. Deze aanduiding werd doorgaans voorbehouden aan personen die binnen hun gemeenschap een zekere maatschappelijke positie innamen. De vermelding *"den eersamen Matthis Deurliken"* verwijst dan ook waarschijnlijk naar de vooraanstaande plaats die Mathijs Deurlicker in het Elsloo van zijn tijd innam.

Volgens de grafsteen overleed **Mathijs Deurliken**, die in de archieven ook voorkomt als **Deurlicker**, **Deurlincx** en **Deurlinx**, op **10 augustus 1688**. Twee dagen later, op 12 augustus, werd hij begraven bij de kerk van Elsloo.

Negentien dagen vóór zijn overlijden zette hij zijn laatste handtekening onder zijn testament. Ook dat document is bewaard gebleven en brengt ons dichter bij de mens achter de verweerde grafsteen.

Een laatste handtekening

Negentien dagen vóór zijn overlijden zette **sr. Mathijs Deurlicker** zijn handtekening onder zijn testament. Meer dan drie eeuwen later is dit document nog altijd bewaard gebleven en vormt het een van de meest persoonlijke bronnen uit zijn leven.

Onder het testament staan de handtekeningen van **sr. Mathijs Deurlicker**, zijn echtgenote **Petronella Jacobs**, pastoor **Antonij Ledieu**, griffier **Leon Pylman** en de notaris die het document officieel vastlegde. Daarmee behoort het testament tot de laatste stukken die Mathijs persoonlijk heeft ondertekend.

Bijzonder is ook de handtekening van **Petronella Jacobs**. In een tijd waarin veel mensen hun instemming nog met een eenvoudig kruisje kenbaar maakten, plaatste zij haar naam eigenhandig onder het document. Dat vormt een sterke aanwijzing dat zij kon schrijven, iets wat in de zeventiende eeuw zeker niet vanzelfsprekend was.

Meer dan drie eeuwen later brengen deze handtekeningen de hoofdpersonen van dit verhaal nog altijd verrassend dichtbij. Achter de namen in de archieven verschijnen hier de mensen van vlees en bloed: Mathijs Deurlicker, zijn vrouw Petronella, de pastoor van Elsloo, de griffier en de notaris die aanwezig waren bij een belangrijk moment in het leven van de familie.

Het testament vormt daardoor niet alleen een juridisch document, maar ook een van de meest tastbare overblijfselen van de familie Deurlicker die bewaard zijn gebleven.

Mathijs werd begraven bij de voorganger van de huidige **Sint-Augustinuskerk** van Elsloo. Het kerkhof lag destijds grotendeels op dezelfde plaats als tegenwoordig. Hoewel kerk en kerkhof in de loop der eeuwen verschillende veranderingen hebben ondergaan, is de historische locatie steeds herkenbaar gebleven. Om een indruk te geven van deze plaats, waar Mathijs meer dan drie eeuwen geleden werd begraven, zijn hieronder enkele afbeeldingen opgenomen van de situatie toen en nu.

Het oude kerkhof van Elsloo

Hier is de historische situatie geprojecteerd op het huidige landschap. Binnen de blauwe lijnen bevond zich het oude kerkhof van Elsloo. Bij het kerksymbool stond de voorganger van de huidige **Sint-Augustinuskerk**, die eeuwenlang het religieuze middelpunt van de gemeenschap vormde.

Op dit kerkhof werd **sr. Mathijs Deurlicker** op 12 augustus 1688 ter aarde besteld. Hoewel de exacte locatie van zijn graf in de loop der eeuwen verloren is gegaan, staat vast dat hij hier zijn laatste rustplaats vond, te midden van generaties inwoners van Elsloo.

De grafsteen die vandaag nog bewaard is gebleven, vormt daarmee een zeldzame en tastbare verbinding tussen het huidige Elsloo en de wereld waarin Mathijs Deurlicker leefde. Meer dan drie eeuwen later herinnert deze plaats nog altijd aan een man die als ontvanger, drossaard en familiehoofd een belangrijke rol speelde in de geschiedenis van de heerlijkheid Elsloo.

Het kerkhof van toen en nu

Zo zien de kerk en het kerkhof van Elsloo er tegenwoordig uit. Hoewel het landschap in de loop der eeuwen veranderde en de kerk verschillende verbouwingen onderging, is het kerkhof grotendeels op dezelfde plaats gebleven. Hier vonden generaties inwoners van Elsloo hun laatste rustplaats, waaronder ook **sr. Mathijs Deurlicker**.

Wie vandaag over het kerkhof wandelt, ziet niet alleen de grafsteen van Mathijs Deurlicker. Schuin tegenover zijn grafsteen bevindt zich namelijk ook het monumentale familiegraf van de familie **Huberti**. Op deze steen wordt onder meer **Catharina Deurlinx**, echtgenote van **Michael Balthazar Huberti**, vermeld. Daarmee vormt het graf een van de eerste tastbare aanwijzingen voor een verbinding tussen de families **Huberti** en **Deurlinx**.

Een bijzondere akte uit 1716 werpt hier meer licht op. In dat jaar werd een fundatie bevestigd die door Michael Balthazar Huberti en Catharina Deurlinx was ingesteld voor hun zielenheil. Daarbij werd bepaald dat jaarlijks, tijdens de week van de grote kermis van Elsloo, een mis zou worden opgedragen voor Michael Huberti, Catharina Deurlinx, hun ouders, nakomelingen, vrienden en verwanten.

Voor de bekostiging van deze zielmis werd een perceel land aangewezen dat bekend stond als **"den Snip"**. Tegelijk werd vastgelegd dat dit bezit binnen de familie Huberti moest blijven

en telkens zou overgaan op de oudste mannelijke afstammeling. Op die manier wilde men verzekeren dat de stichting ook in de toekomst zou blijven voortbestaan.

Deze fundatie laat niet alleen zien dat Michael Huberti en Catharina Deurlinx over een aanzienlijk bezit beschikten, maar vormt tevens een aanwijzing voor de nauwe banden tussen beide families. Ook in andere bronnen duiken de namen Huberti en Deurlinx regelmatig naast elkaar op. Hun bezittingen lagen dicht bij elkaar in Terhagen en zij maken deel uit van dezelfde familie- en buurtnetwerken die in de archieven van Elsloo steeds opnieuw zichtbaar worden.

Welke plaats **Catharina Deurlinx** precies binnen de familie Deurlinx innam, blijft op dit punt van het verhaal nog onduidelijk. De archiefstukken die daar meer licht op werpen, komen later aan bod.

Voor het onderzoek naar **Mathijs Deurlicker** vormde juist deze onzekerheid een belangrijk vertrekpunt. Het kerkregister van Elsloo begint pas rond 1650 met het systematisch vastleggen van dopen, huwelijken en overlijdens. De grafsteen gaf weliswaar een naam en een sterfdatum, maar vertelde niets over zijn afkomst, zijn gezin of zijn plaats binnen de gemeenschap van Elsloo.

Om meer over hem te weten te komen, moest verder worden gezocht dan de kerkregisters alleen. Oude schepenakten, notariële archieven, erfdelingen en gerechtelijke stukken uit Elsloo, Maastricht en de omliggende plaatsen werden regel voor regel onderzocht. Juist in deze vergeelde archieven begon langzaam zichtbaar te worden wie Mathijs Deurlicker werkelijk was.

Het eerste document dat meer duidelijkheid verschafte, was zijn testament uit 1688. Daarin verscheen niet alleen zijn naam opnieuw, maar kwam voor het eerst ook een belangrijke aanwijzing naar voren over zijn gezin en zijn familie.

testament (4) van kenneth Booten.docx

Het eerste archiefstuk dat werkelijk meer licht wierp op het leven van **Mathijs Deurlicker** was zijn testament uit 1688. Voor het eerst verscheen achter de naam op de grafsteen een glimp van de man zelf, zijn gezin en de zorgen die hem bezighielden in de laatste weken van zijn leven.

Opvallend was vooral één afzonderlijke bepaling. In het testament werd namelijk specifiek genoemd:

Beatrix Deurlincker

Aan haar liet Mathijs een bed met toebehoren en een rentbeest na. Op het eerste gezicht lijkt dat een bescheiden nalatenschap, maar juist deze afzonderlijke vermelding trok de aandacht.

Het ging niet om een algemene erfregeling voor alle kinderen, maar om een bijzondere bepaling die uitsluitend op Beatrix betrekking had.

Daardoor ontstond het vermoeden dat Beatrix een bijzondere plaats binnen het gezin innam. Mogelijk behoorde zij niet tot het huwelijk met **Petronella Jacobs**, maar tot een eerdere generatie kinderen van Mathijs. Met andere woorden: een zogenoemd voorkind uit een eerder huwelijk.

Het testament maakt bovendien duidelijk dat Mathijs op dat moment ziek te bed lag, terwijl zijn echtgenote Petronella nog gezond was. Samen probeerden zij hun bezittingen, hun huishouden en de toekomst van hun kinderen juridisch veilig te stellen voor de tijd die zou komen.

Voor het eerst ontstond zo achter de verweerde grafsteen een werkelijk familieverhaal.

Een tweede belangrijk archiefstuk bracht vervolgens meer duidelijkheid over de plaats die Mathijs innam binnen de gemeenschap van Elsloo. Het betreft een schepenakte waarin hij toestemming vraagt voor een verbouwing van zijn woning.

In deze akte verzoekt **Mathijs Deurlinck** de schepenen om een nieuwe kamer, een gevel en enkele bijgebouwen aan zijn huis aan de **Heerestraat** te mogen bouwen. De schepenen onderzoeken het bouwplan en stellen vast dat de uitbreiding niet te dicht op de straat zou komen. Tegelijk wordt overeengekomen dat een gemeenschappelijke muur zal worden opgericht op de grond van buurman **Matthijs Claesens**.

Deze akte is om meerdere redenen van belang. Zij laat niet alleen zien waar Mathijs woonde, maar geeft ook een indruk van zijn bezit en van de wijze waarop men in het zeventiende-eeuwse Elsloo bouwde, woonde en samenleefde. Bovendien levert het document nieuwe aanwijzingen op over de samenstelling van zijn gezin en de familiekring waarin hij zich bewoog.

akte 4 juli 1678 (5)
de akte kenneth van

Samenvatting van de akte

Deze akte behoort tot de belangrijkste documenten voor de reconstructie van het leven van **sr. Mathijs Deurlicker**. Niet alleen wordt duidelijk waar hij woonde, maar ook hoe zijn gezin was samengesteld en in welke omgeving zijn bezittingen lagen.

De woning van Mathijs bevond zich aan de **Heere Straete** in Elsloo. In dezelfde akte worden tevens percelen genoemd die lagen *"naer de Maese"*. Daardoor ontstaat het beeld dat zijn huis gelegen was aan een belangrijke oude verbindingsweg richting de Maas. Dit is van bijzonder belang, omdat de Maas in de zeventiende eeuw de belangrijkste verkeers-, handels- en transportader van de streek vormde.

Daarnaast blijkt uit de akte dat Mathijs reeds kinderen uit een eerder huwelijk had. Deze zogenoemde **voorkinderen** waren in 1678 nog minderjarig en stonden daarom onder voogdij. Als momberen worden genoemd **Jan Deurlinx** van vaderszijde en **Matthijs Claesens** van moederszijde. Tevens wordt duidelijk dat **Petronella Jacobs** op dat moment de echtgenote van Mathijs was. Zij kreeg levenslang gebruik van een deel van de woning, de mesthof en de moestuin, waarna deze goederen moesten terugkeren naar de voorkinderen.

Juist deze gegevens vormden het vertrekpunt voor verder onderzoek in de doopregisters van Elsloo. Daar werden vervolgens **Joannes (1660)**, **Beatrix (1662)** en de tweeling **Mathias** en **Nicolaas (1666)** teruggevonden als kinderen van **Mathias Deurlicker** en **Margaretha Engelen**. Daarmee kon voor het eerst een eerder gezin van Mathijs worden gereconstrueerd.

De akte laat zien dat Mathijs niet alleen een woning bezat aan een belangrijke route richting de Maas, maar vormt tevens de sleutel tot het ontrafelen van zijn familiegeschiedenis. Zonder deze vermelding van de voorkinderen zou een groot deel van zijn gezin waarschijnlijk verborgen zijn gebleven in de archieven.

Uit het latere huwelijk van **Mathijs Deurlinck** en **Petronella Jacobs** werd vervolgens nog een zoon geboren: **Adamus Deurlinx**. Hij werd op **11 mei 1684** te Elsloo gedoopt. Tot zijn doopgetuigen behoorden onder meer **Joannes Adamus Everardus Maes**, kanunnik en thesaurier van de kerk van Sittard, en **Petronilla Haeijen**.

Het leven van Adamus zou uiteindelijk een andere wending nemen dan dat van zijn voorouders. Terwijl de familie Deurlinx generaties lang verbonden was met grondbezit, bestuur en het dagelijks leven van Elsloo, koos hij voor een geestelijke loopbaan.

In een akte van **26 januari 1705** verklaarde Adamus dat hij wilde intreden in de **Orde van Sint-Dominicus**. Zoals gebruikelijk werd vooraf zijn bezit geregeld en werden zijn rechten vastgelegd. Vervolgens vertrok hij naar het **Predikherenklooster van Hoei (Huy)**, een belangrijk Dominicanenklooster aan de Maas in het prinsbisdom Luik.

Met deze keuze verliet Adamus niet alleen zijn geboorteplaats Elsloo, maar ook het leven waarvoor hij als zoon van een vooraanstaande familie leek voorbestemd. Waar zijn vader **sr. Mathijs Deurlicker** bekend stond als ontvanger en later als drossaard van Elsloo, koos Adamus voor een leven in dienst van de Kerk.

Zijn intrede in het klooster vormt daarmee een bijzonder hoofdstuk in de geschiedenis van de familie Deurlinx en markeert het einde van de eerste generatie die wij dankzij de archieven rondom Mathijs Deurlicker hebben kunnen reconstrueren.

Namen, schrijfwijzen en familiebanden

Een van de grootste uitdagingen bij het onderzoek naar de familie Deurlicker wordt gevormd door de vele schrijfwijzen van de naam. In de bronnen verschijnen onder meer de vormen Doorlick, Dorlicken, Deurlicken, Deurlicker, Deurlinck, Deurlincx, Deurlinx, Durlix en zelfs Doorlochs. Hierdoor lijkt het soms alsof verschillende families worden beschreven, terwijl het in werkelijkheid vaak om dezelfde familie gaat.

Ook patroniemen spelen daarbij een belangrijke rol. In de zeventiende eeuw werden familienamen nog niet altijd consequent gebruikt. Vaak werd de voornaam van de vader toegevoegd om iemand te onderscheiden. Daardoor kan dezelfde persoon in verschillende akten onder verschillende naamvormen voorkomen.

Een mooi voorbeeld hiervan vinden we bij de doop van Beatrix op 25 maart 1662. De pastoor noteerde haar vader als:

"Mathias Janssen Deurlicker seu Deurlinck."

Deze vermelding is van bijzonder belang. Het woord Janssen betekent letterlijk zoon van Jan en verwijst dus naar de vader van Mathijs. Daarnaast gebruikte de pastoor de toevoeging seu, een Latijns woord dat kan worden vertaald als ofwel, ook genoemd of anders gezegd.

De inschrijving kan daarom worden gelezen als:

"Mathias, zoon van Jan, uit de familie Deurlicker, ook genoemd Deurlinck."

Juist deze vermelding laat zien dat Mathijs een zoon van Jan was en dat de namen Deurlicker en Deurlinck in zijn tijd naast elkaar werden gebruikt voor dezelfde familie.

Ook de naam van zijn tweede echtgenote roept vragen op. Zij verschijnt meestal als Petronella Jacobs, terwijl er tevens aanwijzingen zijn voor de naamvorm Petronella Jacob Willems. Mogelijk gaat het om dezelfde vrouw, waarbij zowel een patroniem als een familienaam werd gebruikt. Dergelijke naamvarianten komen in de zeventiende eeuw vaker voor.

Opvallend is bovendien dat ook Margaretha Engelen in de oudste doopinschrijvingen niet altijd op dezelfde wijze lijkt te worden vermeld. Naast de naam Engelen komt mogelijk ook de naam Janssen voor. Dat hoeft niet te betekenen dat het om verschillende personen gaat. In de zeventiende eeuw werden patroniemen en familienamen vaak door elkaar gebruikt, waardoor dezelfde persoon in verschillende akten onder verschillende naamvormen kan verschijnen. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen hoe deze vermelding precies moet worden geïnterpreteerd.

Een schepenakte van 10 december 1677 toont aan dat sr. Mathijs Deurlicker en Petronella Jacops toen reeds gehuwd waren. Deze vermelding is van bijzonder belang, omdat hun zoon Adamus pas in 1684 wordt gedoopt. Daardoor kan niet worden uitgesloten dat uit dit huwelijk al eerder kinderen zijn geboren waarvan geen sporen bewaard zijn gebleven. Mogelijk gaat het om kinderen die jong zijn overleden of waarvan de doopinschrijvingen verloren zijn gegaan.

Opvallend is dat in dezelfde periode ook de familie Claessen nauw met Mathijs en Petronella verbonden blijkt. Een Claessen draagt grond over aan het echtpaar en later verschijnt opnieuw een lid van deze familie als momber binnen dezelfde familiekring. Dat juist een Claessen later als momber optreedt, maakt deze verbinding extra interessant. Dit wijst erop dat de relatie tussen de families Deurlinx en Claessen verder ging dan enkel burenschap. Mogelijk bestonden er familiebanden of andere nauwe verbindingen die in de huidige bronnen nog niet volledig zichtbaar zijn.

Twee tijdgenoten met de naam Mathijs Deurlicker

Tijdens het onderzoek naar sr. Mathijs Deurlicker kwam een opmerkelijke tweede naamgenoot naar voren. Uit de doopregisters van Elsloo blijkt namelijk dat in dezelfde periode ook **Mathias Janssen Deurlicker**, gehuwd met **Anna Vaessen**, in de heerlijkheid Elsloo woonde.

Van dit echtpaar werden in de parochieregisters onder meer de volgende kinderen teruggevonden:

Van dit echtpaar werden Joannes (1655), Maria (1657), Gerardus (1660) en Hermannus (1664) teruggevonden.

In de doopinschrijvingen wordt de vader afwisselend vermeld als **Mathias Deurlicker**, **Mathias Deurlinck** en eenmaal als **Mathias Janssen Deurlicker**. Daarmee wordt niet alleen duidelijk dat ook binnen deze familietak verschillende schrijfwijzen werden gebruikt, maar tevens dat deze Mathijs een zoon van Jan was.

Het bestaan van dit gezin is van belang voor de reconstructie van de familie Deurlicker. Het toont namelijk aan dat **naast sr. Mathijs Deurlicker nog een tweede volwassen Mathijs Deurlicker in Elsloo leefde**. Dat verklaart mogelijk waarom sr. Mathijs in verschillende archiefstukken uitdrukkelijk als **"sr. Mathijs Deurlicker"** of **"den eersamen sr. Mathijs Deurlicker"** wordt aangeduid. In de zeventiende eeuw werd de toevoeging *senior* regelmatig gebruikt om twee levende naamgenoten van elkaar te onderscheiden. De aanduiding zegt op zichzelf niets over hun onderlinge verwantschap, maar maakt wel duidelijk dat er gelijktijdig een andere Mathijs Deurlicker aanwezig was.

De latere levensloop van deze tweede familietak is gedeeltelijk te volgen. Zoon **Gerardus Deurlinckx** vestigde zich later in **Bunde**, de plaats waar de familie **Vaessen** haar wortels had. In 1694 liet hij daar zijn dochter Anna dopen. Opvallend is dat **Maria Vaessen** als doopgetuige optrad, wat de blijvende band met de familie van zijn moeder bevestigt. Bovendien blijkt uit een verkoopakte van 8 januari 1743 dat zijn kinderen **Jan, Hendrick, Matthijs en Barbara Deurlinx** gezamenlijk nog akkerland verkochten op de Heugden bij Hussenberg. Daarmee staat vast dat deze Bunder tak, ondanks de verhuizing, nog steeds familiebezit in de omgeving van Catsop en Elsloo bezat.

De precieze verwantschap tussen **Mathias Janssen Deurlicker** en **sr. Mathijs Deurlicker** kan met de huidige bronnen nog niet met zekerheid worden vastgesteld. Wel tonen de archiefstukken overtuigend aan dat **de familie Deurlicker in het midden van de zeventiende eeuw uit meerdere gelijktijdig levende familietakken bestond**. Dat gegeven is van groot belang voor een juiste interpretatie van de vele akten waarin de naam Deurlicker voorkomt.

Jan Deurlicker de Jonge

Een opvallende figuur binnen de familie is Jan Deurlicker de Jonge. Op 8 januari 1673 huwde hij te Elsloo met Joanna Smeets. Enkele jaren later verschijnt hij opnieuw in de archieven als momber van vaderszijde voor de minderjarige voorkinderen van sr. Mathijs Deurlicker.

Deze rol is van bijzonder belang. Een momber van vaderszijde werd doorgaans gekozen uit de naaste familiekring van de kinderen. Daarnaast wordt Jan Deurlinx in een akte van 1705 genoemd als vaderlijke oom van Adamus Deurlinx, de zoon van sr. Mathijs Deurlicker.

Gezien deze beide vermeldingen ligt het voor de hand dat Jan Deurlinx tot de naaste familie van sr. Mathijs behoorde. De combinatie van de voogdijakte van 1678 en de akte van 1705 vormt dan ook een sterke aanwijzing dat Jan Deurlinx en sr. Mathijs Deurlicker broers waren.

Hoewel vooralsnog geen akte bekend is waarin zij letterlijk als broers worden aangeduid, behoren deze stukken tot de belangrijkste bewijzen voor hun onderlinge verwantschap. Via Jan Deurlinx wordt bovendien zichtbaar dat de familie Deurlinx reeds vóór de generatie van Adamus en de andere kinderen van sr. Mathijs uit meerdere volwassen familieleden bestond.

Johannes Deurlinghs als zelfstandig grondeigenaar

Op 10 december 1691 verscheen Johannes Deurlinghs voor de schepenbank van Elsloo. Hij droeg daarbij anderhalve morgen akkerland over aan Corsten Ghijsen, de echtgenoot van Beatrix Deurlinx. Het perceel lag binnen de heerlijkheid Geleen en grensde onder meer aan een perceel van Jan Deurlicken.

Hoewel de akte de onderlinge verwantschap niet uitdrukkelijk vermeldt, is zij van groot belang voor de reconstructie van de familie. Johannes treedt hier op als zelfstandig handelende eigenaar van grond, terwijl Corsten Ghijsen reeds als echtgenoot van Beatrix Deurlinx bekend is. In samenhang met andere akten ontstaat daardoor het beeld van een nauwe familiekring rond Jan Deurlinx, Beatrix Deurlinx, Corsten Ghijsen en Johannes Deurlinghs.

De akte draagt bovendien bij aan het onderscheid tussen Johannes Deurlinghs en Jan Deurlinx. Waar Jan in 1705 als vaderlijke oom van Adamus Deurlinx optreedt, verschijnt Johannes reeds in 1691 als zelfstandig eigenaar van grond. Daarmee wordt aannemelijk dat het om twee verschillende personen gaat, een onderscheid dat van belang is voor de reconstructie van de familie Deurlinx in Elsloo en Catsop.

Gijsbert Deurlicker uit Wessem

Een interessante vermelding uit 1696 laat zien dat Gijsbert (Ghijs) Deurlicker inmiddels in Wessem woonde, maar nog steeds betrokken was bij juridische aangelegenheden in Elsloo. Zijn naam verschijnt in een processtuk van 11 november 1696, waarin een geschil werd behandeld dat verband hield met oudere transacties en goederen in Elsloo.

Hoewel niet alle details van de zaak met zekerheid kunnen worden vastgesteld, blijkt duidelijk dat Gijsbert als belanghebbende optrad. Daarmee vormt deze akte een belangrijke

aanwijzing dat hij in 1696 nog in leven was en, ondanks zijn verblijf in Wessem, banden bleef onderhouden met zijn geboorte- of familieomgeving in Elsloo.

Deze vermelding sluit goed aan bij het beeld dat uit andere bronnen naar voren komt. De familie Deurlicker was niet uitsluitend in Elsloo actief, maar had ook verbindingen langs de Maas. De aanwezigheid van Gijsbert in Wessem past binnen dit patroon van mobiliteit, handel en familiebanden tussen de verschillende Maasplaatsen. Tegelijk toont de akte aan dat oude rechten, bezittingen en familiebelangen nog jarenlang aanleiding konden geven tot juridische procedures, zelfs wanneer betrokken familieleden inmiddels elders woonden.

De vermelding uit 1696 vormt bovendien een belangrijke schakel tussen de Elslose familie Deurlicker en de latere bronnen uit Wessem, Roermond en Kessel. Daardoor kan Gijsbert niet langer worden gezien als een losse naam in de archieven, maar als een familielid dat zowel met Elsloo als met de Maasstreek verbonden bleef.

Gijs Deurlicker en de Maasvaart

Nu we het toch over Gijs Deurlicker hebben, is het goed om zijn spoor verder te volgen. Lange tijd leek Gijs slechts een schaduwfiguur naast zijn bekendere broer sr. Mathijs Deurlicker. Een notariële akte van 9 oktober 1679 neemt echter iedere twijfel weg. Daarin draagt Gijsbert Deurlicker goederen over aan **"sijnen broeder den eersamen ontvanger Matthijs Deurlicker."** Daarmee staat vast dat Gijs en Mathijs broers waren.

Juist bij Gijs zien we hoe lastig genealogisch onderzoek in de zeventiende eeuw soms kan zijn. In de archieven verschijnt hij namelijk niet altijd onder dezelfde naam. In Roermond wordt hij bij zijn huwelijk vermeld als **Gijsbertus Doorlochs**, terwijl hij in andere akten voorkomt als Deurlicker, Deurlinck of Deurlinx. Dankzij de akte van 1679 weten we echter zeker dat achter deze verschillende schrijfwijzen dezelfde persoon schuilgaat.

Gijsbertus Doorlochs huwde te Roermond met **Agnes Nolens**, dochter van **Pieter Nolens de Jonge** en **Agnes Visschers**. Haar vader was Maasschipper, koopman en burger van Roermond en wordt reeds in 1644 vermeld op de lijst van schipperburgers van de stad. Haar moeder was een dochter van Jan Visschers uit Eijsden. Via dit huwelijk werd de familie Deurlicker verbonden met een vooraanstaande Maas-schippersfamilie waarvan de handels- en familiecontacten zich uitstrekten van Eijsden en Maastricht tot Roermond, Nijmegen en Dordrecht.

Ook de overige kinderen van Pieter Nolens waren nauw verbonden met de scheepvaart. Zoon **Petrus Nolens** was evenals zijn vader Maasschipper, verkreeg later het burgerrecht van Nijmegen en werd daar meester van het schippersgilde. Andere familieleden verbleven in Dordrecht, waardoor duidelijk wordt dat de familie Nolens deel uitmaakte van een uitgebreid netwerk van schippers en kooplieden langs de Maas.

Bij verschillende kinderen van Gijsbert verschijnt bovendien de naam **Nalis** in de doopregisters, vrijwel zeker een verwijzing naar de familie Nolens. Daarmee wordt de nauwe band tussen beide families opnieuw zichtbaar.

In een Maastrichtse notariële akte uit 1679 wordt naast Gijsbert een **Agnes Allofs** genoemd. Omdat nergens een tweede huwelijk van Gijsbert met Agnes Allofs is teruggevonden en

Agnes Nolens in meerdere bronnen als moeder van zijn kinderen verschijnt, lijkt het waarschijnlijker dat hier sprake is van een foutieve lezing of transcriptievariant dan van een tweede echtgenote.

Gijsbert Deurlicker wordt in de bronnen vermeld als **schipbesiender**, tollenaar, collecteur van de kolenaccijns en kapitein van het Cremerenambacht te Roermond. Als schipbesiender hield hij toezicht op het scheepvaartverkeer en de ladingen die over de Maas werden vervoerd. Hij controleerde de schepen en de vervoerde goederen en zag toe op de inning van de verschuldigde tol- en accijnsgelden. Deze functies plaatsen Gijsbert midden in de wereld van de Maasvaart, de handel en het bestuur langs de rivier en sluiten goed aan bij het netwerk van schippers en kooplieden waarvan ook de familie Nolens deel uitmaakte.

Maasschip op de rivier
De Maas vormde eeuwenlang de belangrijkste verkeers- en handelsweg van het Maasland. Over dergelijke schepen werden niet alleen goederen vervoerd, maar ook mensen, nieuws, brieven en juridische documenten. De wereld waarin Gijsbert Deurlicker, de familie Nolens en later ook de families Ghijsen en Labeen de Lambermont actief waren, speelde zich voor een belangrijk deel op en langs deze rivier af.

Gijsbert Deurlicker overleed uiteindelijk te Kessel en werd daar op **11 september 1707** begraven. Zijn echtgenote **Agnes Nolens** werd later, op **28 juli 1722**, te Wessem begraven. In de begraafinschrijving wordt zij expliciet genoemd als weduwe van **Gisbertus Deurelincx** én als moeder van **pastoor Deurelincx**.

Dat deze vermelding daadwerkelijk verwijst naar een zoon uit dezelfde familie blijkt uit een latere begraafinschrijving te Wessem. Daar werd op **14 januari 1744 Joannes Deurelincx**, pastoor, begraven. Daarmee leverde de familie Deurlicker niet alleen ontvangers, drossaards, schippers, kooplieden en accijnsinners voort, maar ook een geestelijke binnen dezelfde familiekring langs de Maas.

Via Gijsbert verschijnt zo een tak van de familie Deurlicker die zich uitstrekte van Elsloo naar Roermond, Wessem, Kessel, Nijmegen en Dordrecht. Het laat zien dat achter de naam Deurlicker een netwerk schuilging dat veel verder reikte dan één dorp alleen en nauw verweven was met de handel, de scheepvaart en het bestuurlijke leven langs de Maas.

De familie Boyen en de verbinding met Dordrecht

Terwijl de families Nolens en Sassen steeds vaker in de bronnen rond de Deurlinxen opduiken, verschijnt ook een nieuwe naam op het toneel: *Boyen*.

Een belangrijke rol is daarbij weggelegd voor *Meiken Boyen*, dochter van Gerrit Boyen en Aeltien Reiners. Via haar komen we opnieuw terecht in het netwerk van families dat verbonden was met de familie van *Petronella Jacobs*, de echtgenote van sr. Mathijs Deurlicker.

Meiken Boyen huwde met *Gelis Spina*, die buiten de Sluispoort van Dordrecht woonde. Na haar overlijden werd Spina erfgenaam van haar goederen en rechten. Daardoor verschijnt zijn naam later in de archieven rond de erfkwesties waarmee sr. Mathijs Deurlicker zich bezighield.

In werkelijkheid vormt Meiken Boyen echter de belangrijkste schakel. Via haar erfdeel kwam een deel van de nalatenschap uiteindelijk terecht bij Mathijs Deurlicker, die in deze periode verschillende verspreide erfdelen bijeenbracht. Daardoor ontstaat opnieuw een opmerkelijke verbinding tussen Elsloo en Dordrecht, een van de belangrijkste handelssteden van de Republiek.

Waar de familie Nolens ons naar de wereld van de Maasvaart voert, laat de familie Boyen zien hoe dezelfde familiekring ook verbonden was met erfenissen, handel en bezittingen die zich uitstrekten van de Maasstreek tot diep in Holland.

Die verbinding roept meteen een interessante vraag op. Hoe onderhielden families in Elsloo contact met erfgenamen die tientallen of zelfs honderden kilometers verderop woonden? Er waren immers geen telefoons, spoorwegen of moderne postdiensten. Toch blijkt uit de akten dat men uitstekend op de hoogte bleef van elkaars bezittingen, erfenissen en rechten.

Wanneer onroerende goederen in Elsloo werden verkocht, verdeeld of geërfd, moesten deze rechtshandelingen uiteindelijk worden vastgelegd voor de schepenbank en in de gichten van de heerlijkheid. Daar werden eigendomsrechten geregistreerd, zodat later kon worden

vastgesteld wie recht had op een bepaald huis, hof of perceel. Dat betekende echter niet dat alle erfgenamen persoonlijk aanwezig hoefden te zijn. Wanneer familieleden in Roermond, Wessem, Dordrecht of elders verbleven, zal hun toestemming doorgaans zijn overgebracht via volmachten, notariële akten of gemachtigden die namens hen optraden.

Tekening van Simon Fokke (1712-1784)

Passagiers op een Maasbarge in de achttiende eeuw. Via dergelijke schepen reisden niet alleen schippers en kooplieden, maar ook notarissen, erfgenamen en andere belanghebbenden. Over de Maas werden niet alleen goederen vervoerd, maar ook nieuws, brieven, volmachten en juridische documenten.

Waarschijnlijk reisden dergelijke documenten mee met schippers, kooplieden en andere reizigers die voortdurend over de Maas trokken. Zo konden volmachten, afschriften van akten, familieberichten en zakelijke afspraken hun bestemming bereiken, waarna de uiteindelijke overdracht in Elsloo officieel werd ingeschreven. Hoewel de dagelijkse correspondentie vrijwel geheel verloren is gegaan, laten de bewaard gebleven notariële en gerechtelijke stukken zien dat deze vorm van communicatie goed functioneerde.

De families Nolens, Ghijsen, Sassen, Boyen, Spina en Deurlinx vormen daarvan sprekende voorbeelden. Steeds opnieuw duiken zij gezamenlijk op in akten over erfenissen, goederen, huwelijken, handel en bestuurlijke aangelegenheden. Daardoor ontstaat het beeld van een familie die weliswaar haar wortels had in Elsloo en omgeving, maar tegelijkertijd deel uitmaakte van een veel groter netwerk langs de Maas.

Om de oorsprong van de familie Deurlicker beter te begrijpen, moeten we nu echter een stap terug in de tijd zetten. De voorgaande akten hadden vooral betrekking op sr. Mathijs Deurlicker en zijn verwanten in de tweede helft van de zeventiende eeuw. De oudste sporen van de familie voeren ons echter nog verder terug. In de archieven van Elsloo verschijnen reeds in de zestiende en vroege zeventiende eeuw naamdragers van Doorlick, Dorlicken en Deurlicker. Juist deze vroege vermeldingen vormen het vertrekpunt voor de zoektocht naar de oorsprong van de familie.

De oudste sporen van de familie Deurlicker

De voorgaande hoofdstukken hebben ons meegenomen in de wereld van de Maasvaart, de handel en de familieverbanden waarin de familie Deurlicker zich bewoog. Via Gijs Deurlicker, de familie Nolens, de families Boyen en Spina en de vele erfkwesties die zich uitstrekten van Elsloo tot Dordrecht, werd duidelijk dat de familie deel uitmaakte van een netwerk dat veel verder reikte dan één dorp alleen.

De Maas vormde daarbij de belangrijkste verbindingsweg. Over de rivier reisden niet alleen goederen, maar ook mensen, nieuws, brieven, volmachten en juridische documenten. Daardoor konden families contact onderhouden met verwanten die tientallen of zelfs honderden kilometers verderop woonden. De archiefstukken laten zien dat de familie Deurlicker deel uitmaakte van deze wereld van handel, bestuur, scheepvaart en verwantschap.

Maar hoe ver reiken de wortels van deze familie eigenlijk?

Om die vraag te beantwoorden moeten we een stap terug in de tijd zetten. De geschiedenis van de familie begint namelijk niet bij sr. Mathijs Deurlicker in de tweede helft van de zeventiende eeuw. Wanneer we de archieven verder terug volgen, blijken leden van de familie reeds generaties eerder in de streek aanwezig te zijn geweest.

Een van de oudste bekende vermeldingen van de naam vinden we in een schatcedule van de heerlijkheid Elsloo uit **1567**.

Een schatcedule was een belastingregister waarin de inwoners en onderdanen van de heerlijkheid werden opgenomen. Het document werd opgesteld in een onrustige periode, toen de troepen van de hertog van Alva zich in de regio bevonden en de bevolking extra lasten moest dragen.

Onder de inwoners van Terhagen verschijnt de naam:

Jan Pouwels genant Doorlick.

Het woord *genant* betekent hier *genaamd*. De naam *Doorlick* wordt dus gebruikt als een bijnaam of familienaam in wording. Juist daardoor is deze vermelding zo waardevol. Zij toont aan dat de naam Doorlick reeds in 1567 in Terhagen aanwezig was.

Deze vermelding staat waarschijnlijk niet op zichzelf. In latere bronnen uit Elsloo en de omliggende streek duiken opnieuw naamdragers van Doorlick, Deurlicker, Deurlincx en Deurlinx op. Daardoor ontstaat het vermoeden dat de familie zich reeds in de zestiende en vroege zeventiende eeuw over meerdere huishoudens of familietakken had verspreid. Of het daarbij om broers, neven of verdere verwanten ging, is niet meer met zekerheid vast te stellen.

De betekenis van de naam Doorlick of Deurlicker is vooralsnog onbekend. Hoewel de naam reeds in de zestiende eeuw voorkomt, is geen bron bekend waarin de oorsprong ervan wordt verklaard. Mogelijk gaat het om een oude bijnaam, een verwijzing naar een verdwenen plaatsnaam of een lokale familienaam die in de loop der eeuwen verschillende schrijfwijzen heeft gekregen.

Dat de familie diep geworteld was in de streek blijkt uit de gebieden waarin zij later opnieuw verschijnt. Terhagen, Catsop, Materberg en Hussenberg vormen daarbij een natuurlijk geheel. Het zijn juist deze plaatsen die in de archieven steeds opnieuw terugkeren wanneer leden van de familie worden genoemd.

Een volgende belangrijke bron vormt het cijnsregister dat in **1612** werd aangelegd en vervolgens gedurende de daaropvolgende decennia werd bijgehouden. Hierin wordt vermeld dat Helger Heynen *in staet* Jan der Duerlick een morgen land hield, gelegen in het Armborsterveld. Daarbij wordt uitdrukkelijk aangetekend dat het perceel *voormaels* aan **Willem Pouwels** had toebehoord. Het land grensde aan Jenne van Scharren en Guten Hermans, terwijl aan het voorhoofd het perceel van Ghieten Vincken lag. Hierdoor laat de geschiedenis van hetzelfde perceel zich over meerdere generaties volgen. Het goed was eerst verbonden met Willem Pouwels, ging vervolgens over op Jan der Duerlick en werd later gehouden door Helger Heynen.

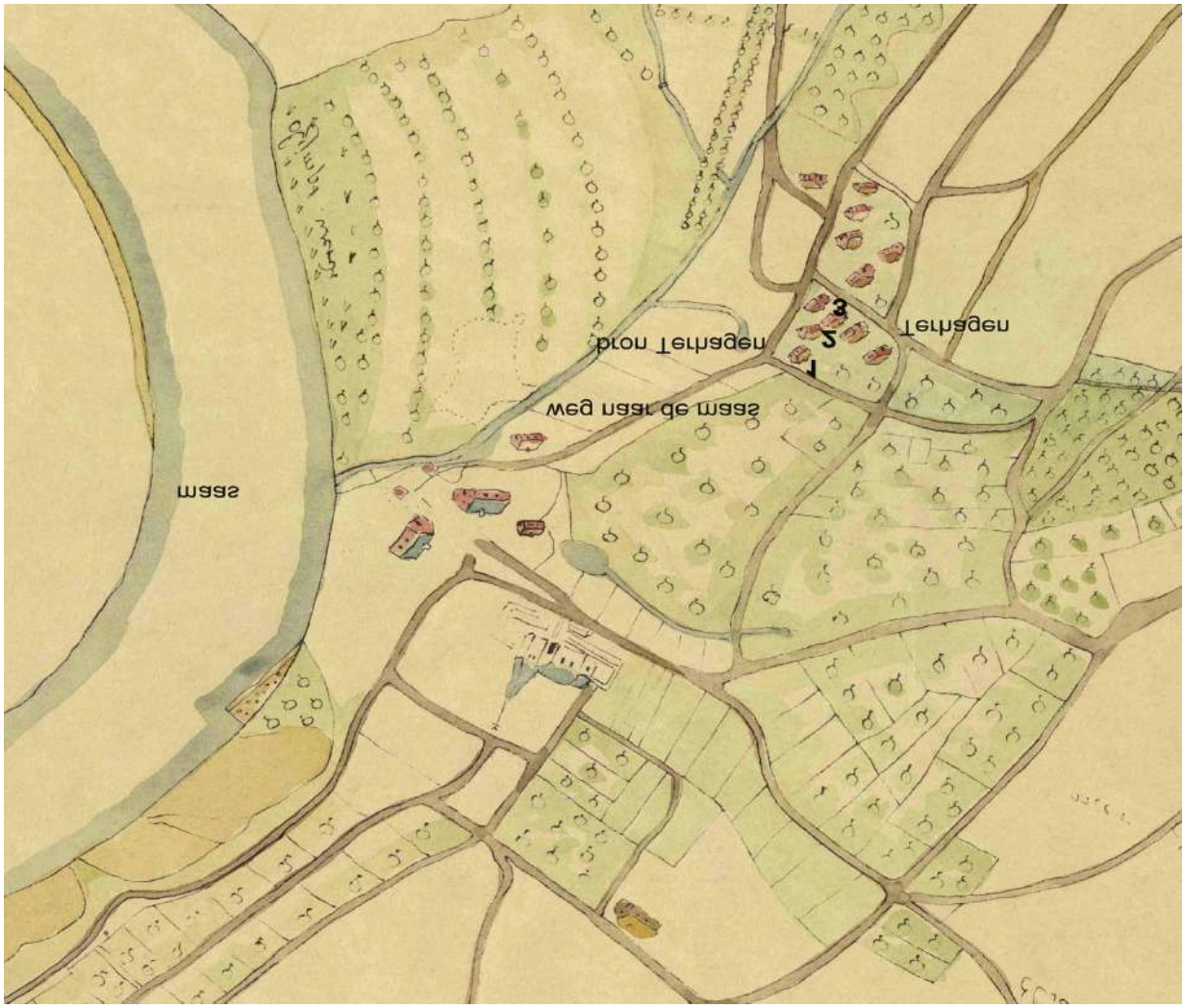
De vermelding van **Willem Pouwels** verdient bijzondere aandacht. De naam *Pouwels* verschijnt immers reeds in de oudste bekende vermelding van de familie, waar in 1567 sprake is van **Jan Pouwels genant Doorlick**. Hoewel beide bronnen geen rechtstreeks familieverband aantonen, laten zij wel zien dat de naam *Pouwels* reeds vroeg voorkomt binnen dezelfde omgeving waarin ook de naam *Doorlick* verschijnt. Mogelijk gaat het om een oudere generatie waarin de naam *Doorlick* nog als bijnaam naast het patroniem *Pouwels* werd gebruikt. De beschikbare bronnen laten echter niet toe dit met zekerheid vast te stellen.

Onder de verdeling van de cijns wordt bovendien **Thiskens Duerlicken** genoemd. Terwijl Helger Heynen één deel van de lasten betaalde, bleef Thiskens Duerlicken voor een ander deel aansprakelijk. De aard van dit recht wordt niet toegelicht, maar de vermelding laat zien dat de familie Deurlicker ook na de overdracht nog rechten of verplichtingen met betrekking tot dit perceel behield.

Samen met de vele andere vermeldingen uit hetzelfde cijnsregister ontstaat hierdoor voor het eerst een samenhangend beeld van het bezit van de familie Deurlicker aan het begin van de zeventiende eeuw. Niet alleen verschijnen Jan der Duerlick en Thiskens Duerlicken als bezitters of gerechtigden van land in het Armborsterveld, ook op andere plaatsen in Terhagen en Catsop worden leden van de familie genoemd als eigenaren van huizen, hoven en

landbouwgronden. De cijnsregisters van 1612 vormen daarmee de eerste bron waarin het grondbezit van de familie als geheel zichtbaar wordt. Zij slaan de brug tussen de oudste vermelding van **Jan Pouwels genant Doorlick** in 1567 en de latere generaties van Ghijs en sr. Mathijs Deurlicker.

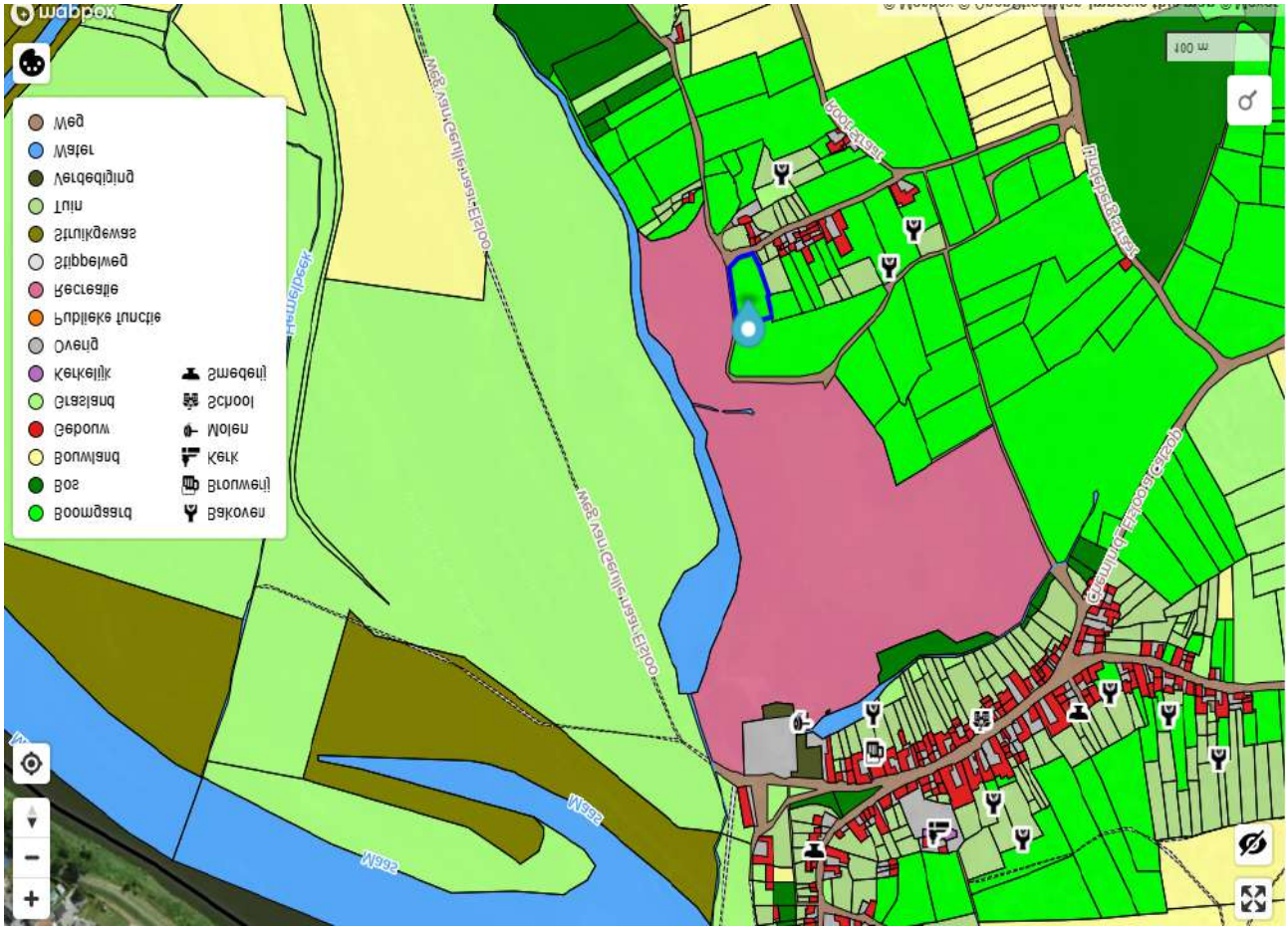
Bij het onderzoek naar de oudste naamdragers verdient ook het aangrenzende Geulle bijzondere aandacht. Niet omdat de oorsprong van de familie daar zou liggen, maar omdat het gebied rechtstreeks aansluit op de gronden rond Materberg en Hussenberg. Reeds op 28 juni 1626 trad te Geulle Wilhelmus Durlinx in het huwelijk met Barbara Coonen.

Terhagen op een kaart uit 1668. De huizen 1, 2 en 3 markeren het huizencluster aan de weg naar de Maas. Op basis van de akte van 1679, waarin een huis en hof te Terhagen worden beschreven met Jan Deurlicken, de erfgenamen van Thijs Bours en sr. Huberti als aangrenzende partijen, **zou het familiebezit zich mogelijk in dit gebied hebben bevonden**. De exacte ligging blijft echter een hypothese

Wanneer deze interpretatie juist is, bevond het familiebezit zich op een bijzonder gunstige locatie binnen Terhagen. De bewoners hadden de Maas op korte afstand, beschikten over een bron of waterpunt in de directe omgeving en waren via de weg naar de rivier verbonden met het belangrijkste verkeers- en handelsnetwerk van de streek. De kaart van 1668 toont bovendien geen aaneengesloten bosgebied tussen de huizen en de Maas, waardoor de bewoners waarschijnlijk een relatief vrij uitzicht hadden over het Maasdal. Het is goed voorstelbaar dat juist deze combinatie van water, vruchtbare gronden, bereikbaarheid en handelsmogelijkheden deze plek aantrekkelijk maakte voor opeenvolgende generaties van de families Deurlicker, Bours en Huberti.

De ligging aan de Maas kan bovendien verklaren waarom leden van deze families later opduiken in netwerken van schippers, kooplieden en bestuurders langs de rivier. Hoewel een rechtstreeks verband niet kan worden bewezen, past de locatie goed binnen het beeld van een familie die al vroeg verbonden was met de economische en sociale wereld van de Maasstreek.

Vergelijking met het kadaster van 1843

Een vergelijking met de kadastrale situatie van 1843 levert een opmerkelijke observatie op. De huizen die op de kaart van 1668 langs de weg naar de Maas zichtbaar zijn, lijken tegen die tijd verdwenen te zijn. Op de locatie waar vermoedelijk het oude huizencluster van Terhagen lag, wordt in het kadaster van 1843 geen bebouwing meer weergegeven.

Dit betekent dat een deel van het oude Terhagen tussen 1668 en 1843 uit het landschap is verdwenen of mogelijk naar een andere locatie is verplaatst. De precieze oorzaak is niet

bekend. Wellicht werden de huizen afgebroken, vervangen door nieuwere bebouwing elders in de buurtschap, of raakten zij geleidelijk in verval. Zonder aanvullende bronnen blijft de verklaring onzeker.

Toch blijft deze oude ligging van groot belang voor het onderzoek. Juist in dit gebied lijken volgens de akte van 1679 de families Deurlicker, Bours en Huberti in elkaars directe nabijheid te hebben gewoond. De combinatie van de kaart van 1668 en de beschrijvingen uit de akten biedt daardoor een zeldzaam inkijkje in een deel van Terhagen dat tegen het midden van de negentiende eeuw waarschijnlijk al verdwenen was.

Hierdoor krijgen zowel de kaart van 1668 als de akten uit de zeventiende eeuw een bijzondere historische waarde. Zij bewaren de herinnering aan een huizencluster en een bewoningsgeschiedenis die later uit het landschap verdwenen lijken te zijn, maar waarvan de sporen in de archieven nog altijd zichtbaar zijn. Voor de reconstructie van de familie Deurlicker en haar omgeving vormen zij daarom een onmisbare schakel tussen het verdwenen Terhagen van de zeventiende eeuw en het kadastrale beeld van 1843.

Aezelproject 1843 en de huidige situatie

Het Aezelproject maakt het mogelijk de kadastrale situatie van 1843 te vergelijken met het huidige landschap. Op de kaart is met een blauwe markering de vermoedelijke locatie aangegeven van het oude huizencluster van Terhagen, zoals dat op de kaart van 1668 zichtbaar lijkt te zijn.

Hoewel de woningen zelf inmiddels verdwenen zijn, zijn verschillende landschappelijke elementen nog altijd herkenbaar. De Maas volgt grotendeels nog dezelfde loop als eeuwen geleden en ook de bron van Terhagen bevindt zich nog steeds in het gebied. Daarnaast zijn delen van de historische landschapsstructuur, zoals oude perceelsgrenzen, wegen en hoogteverschillen in het terrein, nog altijd zichtbaar.

Juist daardoor vormt het huidige landschap een waardevolle aanvulling op de historische kaarten en archiefstukken. De bebouwing mag dan verdwenen zijn, de natuurlijke omgeving waarin de families Deurlicker, Bours en Huberti leefden, is voor een belangrijk deel behouden gebleven. Hierdoor ontstaat een beter beeld van de omgeving waarin het vermoedelijke familiebezit lag en van de relatie tussen de bewoners, de Maas en het omliggende landschap.

De combinatie van de kaart van 1668, het kadaster van 1843 en de huidige situatie maakt het mogelijk om een verdwenen stukje Terhagen opnieuw zichtbaar te maken. Hoewel de exacte ligging van de woningen niet met volledige zekerheid kan worden vastgesteld, wijzen de beschikbare bronnen gezamenlijk in de richting van een gebied dat eeuwenlang een gunstige ligging had: dicht bij de Maas, nabij een natuurlijke waterbron en verbonden met de belangrijkste verkeers- en handelsroutes van de streek.

Zicht vanaf de Terhagerbrug richting het bos. Rechts van het pad lag volgens deze reconstructie mogelijk het huizencluster van Terhagen dat in de akte van 1679 wordt genoemd. De woningen zijn verdwenen, maar het landschap waarin de families Deurlicker, Bours en Huberti leefden, is nog altijd herkenbaar.

Leonardus Deurlinx

Terwijl de oude woningen van Terhagen verdwenen en het landschap langzaam veranderde, leefden de families die deze streek eeuwenlang bewoonden voort. De namen die in de zeventiende-eeuwse akten voorkomen, verdwijnen niet met de huizen van Terhagen. Ook na het overlijden van sr. Mathijs Deurlicker in 1688 blijft de familie Deurlinx zichtbaar in de archieven van Elsloo en omgeving.

Aan het begin van de achttiende eeuw verschijnen opnieuw verschillende leden van de familie Deurlinx in de bronnen. Een van de opvallendste namen is die van **Leonardus Deurlinx**. Hoewel zijn exacte plaats binnen de familie nog niet met zekerheid kan worden vastgesteld,

blijkt uit meerdere akten dat hij een belangrijke rol speelde binnen dezelfde familiekring waartoe ook sr. Mathijs Deurlicker en diens kinderen behoorden.

Een belangrijk document daarbij is de erfdeling van 1705. Hierin verschijnt opnieuw een netwerk van familieleden, verwanten en schuldeisers dat betrokken was bij de afwikkeling van bezittingen, schulden en erfrechten. In deze akte treedt Leonardus Deurlinx duidelijk naar voren als een persoon van betekenis binnen de familie.

Uit de erfdeling blijkt dat Leonardus betrokken was bij goederen en rechten in onder meer Terhagen, het Elserveld, de Mergelakker en onder den Heuvel. Tegelijk keren bekende familienamen als Ghijsen, Gangels, Bours en Engelen opnieuw terug als buren en aangrenzende eigenaren. Daarmee wordt zichtbaar dat dezelfde familie- en buurtnetwerken die we al in de tijd van sr. Mathijs tegenkwamen, ook aan het begin van de achttiende eeuw nog steeds bestonden.

Van Adamus Deurlinx weten we met zekerheid dat hij een zoon was van sr. Mathijs Deurlicker en Petronella Jacobs. Hij verschijnt eveneens in de erfdeling van 1705 en maakt deel uit van dezelfde boedelafwikkeling.

Voor Leonardus Deurlinx ligt dat anders. Hoewel hij in dezelfde erfdeling voorkomt en onmiskenbaar tot dezelfde familiekring behoort, wordt hij nergens uitdrukkelijk als zoon van sr. Mathijs aangeduid. De akte laat wel zien dat hij betrokken was bij de afwikkeling van bezittingen en daarbij verplichtingen op zich nam. Hierdoor ontstaat het vermoeden dat hij tot de naaste familiekring van sr. Mathijs behoorde.

Wel is opvallend dat Leonardus samen met de erfgenamen van sr. Mathijs wordt genoemd en dat ook Adamus Deurlinx binnen dezelfde boedelconstructie optreedt. Dit wijst op een nauwe familieband, zonder dat de precieze verwantschap momenteel met zekerheid kan worden vastgesteld.

De doop- en huwelijksregisters van Elsloo leveren daarnaast verschillende aanwijzingen op voor nauwe contacten tussen Leonardus Deurlinx en andere leden van de familie Deurlinx. Rond zijn gezin verschijnen herhaaldelijk personen als Catharina Deurlinx, Elisabeth Deurlinx, leden van de familie Huberti en verwanten uit de families Ghijsen en Hendrix. Deze wederzijdse getuigenrollen wijzen op een hechte familiekring, maar laten niet toe alle onderlinge verwantschappen met zekerheid te reconstrueren.

Wat op dit moment wel met zekerheid kan worden vastgesteld, is dat sr. Mathijs Deurlicker kinderen had uit zijn eerste huwelijk met Margaretha Engelen en later een zoon Adamus uit zijn huwelijk met Petronella Jacobs. Of Leonardus Deurlinx, Catharina Deurlinx en Elisabeth Deurlinx eveneens tot dit gezin behoorden, blijft voorlopig een open vraag.

De erfdeling van 1705 vormt daarmee een belangrijke schakel tussen de bewezen kinderen van sr. Mathijs Deurlicker en andere leden van de familie Deurlinx die aan het begin van de achttiende eeuw in de bronnen verschijnen. Leonardus neemt daarin een opvallende plaats in. Hoewel hij duidelijk tot dezelfde familiekring behoorde, laten de huidige bronnen niet toe zijn exacte verwantschap met sr. Mathijs Deurlicker vast te stellen.

Dat Leonardus Deurlinx in de jaren na 1705 een gevestigde positie binnen de streek innam, blijkt uit latere bronnen. In 1716 bezat hij een huis of hof te Elsloo, aangevuld met weilanden

en akkerland in de omgeving. Zijn bezittingen strekten zich zelfs uit tot onder de heerlijkheid Geulle, wat laat zien dat de familie niet uitsluitend binnen de grenzen van Elsloo actief was.

Deze vermelding bevestigt dat Leonardus in 1716 nog in leven was en over een aanzienlijk bezit beschikte. Daarmee verschijnt hij niet als een toevallige naam in een erfdeling, maar als een zelfstandige eigenaar met landerijen en vaste goederen. Zijn naam vormt daardoor opnieuw een schakel tussen de oudere Deurlinxen van de zeventiende eeuw en de latere generaties die in de achttiende eeuw in de bronnen verschijnen.

Daarna wordt het spoor van verschillende kinderen en verwanten van sr. Mathijs Deurlicker schaarser. De archieven zwijgen vaak jarenlang, waardoor het onderzoek opnieuw afhankelijk wordt van losse vermeldingen, getuigenrollen en incidentele akten die stukje bij beetje meer licht werpen op de verdere geschiedenis van de familie Deurlinx.

Een laatste spoor van Nicolaas Deurlinckx

Naast zijn vermelding als beneficiant van het Sint-Nicolaasaltaar verdwijnt Nicolaas Deurlinckx grotendeels uit de bekende bronnen. Anders dan zijn zus Beatrix, van wie het nageslacht via de familie Ghijsen goed te volgen is, en anders dan zijn halfbroer Adamus, die intrad in de Orde van Sint-Dominicus, blijft zijn verdere levensloop grotendeels in nevelen gehuld. Tot op heden is geen begrafenis- of overlijdensinschrijving van hem teruggevonden.

Toch duikt zijn naam vermoedelijk nog eenmaal op in een schepenakte van 17 juli 1760. In deze akte verkoopt Mathias Ghijsen, zoon van Beatrix Deurlinx en Christianus Ghijsen, een derde deel van een kamer en moeshof aan zijn schoonzoon Stephanus Bovens, echtgenoot van Beatrix Ghijsen.

De akte vermeldt daarbij dat dit goed aan Mathias Ghijsen was **"aengestorven nae den doot van wijlen Claes Durlinx"**. Omdat *Claes* in Limburgse bronnen een veelgebruikte verkorting van *Nicolaas* is, ligt het voor de hand dat hiermee Nicolaas Deurlinckx wordt bedoeld, de tweelingzoon van sr. Mathijs Deurlicker en Margaretha Engelen.

Deze vermelding is van bijzonder belang. Zij maakt namelijk aannemelijk dat Nicolaas vóór 1760 is overleden, ook al is zijn begrafenis tot op heden niet teruggevonden. Nog interessanter is echter het onroerend goed dat in de akte wordt beschreven. Het gaat niet om een akker of weide, maar om een kamer met een moeshof: een woonhuis of woonvertrek met een bijbehorende moestuin. Dergelijke vermeldingen zijn relatief zeldzaam en bieden een waardevol inkijkje in het bezit van de familie.

De akte laat bovendien zien dat dit goed nog tientallen jaren later binnen dezelfde familiekring aanwezig was. Hoewel de exacte erfopvolging niet volledig kan worden gereconstrueerd, blijkt duidelijk dat het bezit uiteindelijk terechtkwam bij nakomelingen van Beatrix Deurlinx. Daarmee vormt de akte van 1760 een laatste, maar bijzonder waardevol spoor van Nicolaas Deurlinckx. Niet alleen wordt zijn overlijden hierdoor indirect zichtbaar, ook blijkt dat een deel van het oude familiebezit van de Deurlinxen nog generaties later binnen de familie voortleefde.

Opmerkelijk genoeg weten we over zijn tweelingbroer Mathias Deurlinckx aanzienlijk minder. Na zijn vermelding als minderjarig voorkind in 1678 verdwijnt hij vrijwel geheel uit de bekende bronnen. Daardoor behoort juist Mathias tot de meest raadselachtige leden van het gezin van sr. Mathijs Deurlicker. Nicolaas laat daarentegen, via deze akte uit 1760, nog eenmaal een tastbaar spoor na in de geschiedenis van de familie. Daardoor is hij paradoxaal genoeg beter zichtbaar in de bronnen dan zijn tweelingbroer, ondanks het feit dat zijn eigen overlijden nergens rechtstreeks werd vastgelegd.

Joannes Deurlinx als ruiter in het regiment van Waldeck

Terwijl Nicolaas Deurlinckx via een akte uit 1760 nog eenmaal een laatste spoor nalaat in de archieven, verschijnt van zijn oudere broer Joannes een heel ander beeld. Waar Nicolaas verbonden was met het kerkelijk leven en familiebezit, blijkt Joannes een militaire loopbaan te hebben gevolgd.

Lange tijd bleef zijn verdere levensweg onbekend. Dat veranderde door een akte van de schepenbank van Elsloo van 13 februari 1690. Daarin wordt hij vermeld als:

"Johannes Deurlinghx jonckman ruyter ten dienste van Haer Hoo: Mo: onder de Compagnie van den Hr. Ritm. Richarts van't Regiment van den Hr. Vorst van Waldeck."

Vrij vertaald luidt dit:

"Johannes Deurlinghx, ongehuwd man en ruiter in dienst van Hun Hoog Mogenden (de Staten-Generaal van de Republiek), onder de compagnie van ritmeester Richarts, behorend tot het regiment van de Vorst van Waldeck."

Deze vermelding is van groot belang. Zij laat zien dat Joannes niet diende in een plaatselijke militie, maar deel uitmaakte van een cavalerie-eenheid binnen het Staatse leger. Daarmee bevond hij zich in een heel andere wereld dan die van de akkers, weiden en erfkwesties die zo vaak in de archieven rond de familie Deurlinx voorkomen.

De akte zelf betreft de overdracht van een perceel akkerland in het Elserveld. Opmerkelijk is dat Joannes niet alleen wordt genoemd, maar de akte ook persoonlijk ondertekende. Ondanks zijn militaire dienst bleef hij dus betrokken bij bezittingen en rechtshandelingen in zijn geboortestreek.

Voor het genealogisch onderzoek is vooral de aanduiding *jonckman* van belang. In de zeventiende eeuw werd deze term doorgaans gebruikt voor een ongehuwde man. Daardoor is het weinig waarschijnlijk dat hier dezelfde persoon wordt bedoeld als Jan Deurlinx, die reeds op 8 januari 1673 te Elsloo huwde met Joanna Smeets.

De akte van 1690 vormt daarom een sterke aanwijzing dat het hier gaat om Joannes Deurlinx, de oudste met zekerheid bekende zoon van sr. Mathijs Deurlicker en Margaretha Engelen. Voor het eerst krijgt hij daardoor een duidelijk gezicht in de bronnen.

Zijn levensloop vormt bovendien een opvallend contrast met die van zijn broers. Adamus koos later voor het geestelijke leven in het Dominicanenklooster van Hoei. Nicolaas vervulde een kerkelijke functie als beneficiant van het Sint-Nicolaasaltaar te Elsloo. Joannes koos daarentegen voor de militaire dienst en diende als ruiter in het Staatse leger onder het regiment van de Vorst van Waldeck.

Zo laten de archieven zien hoe de kinderen van sr. Mathijs Deurlicker ieder hun eigen weg gingen. De een bleef verbonden met kerk en altaar, de ander trad in een klooster, terwijl Joannes zijn toekomst zocht op de slagvelden en garnizoenen van de Republiek. Juist daardoor ontstaat langzaam een levendig beeld van een familie die haar invloed niet alleen in Elsloo, maar ook ver daarbuiten liet gelden.

De familie Ghijsen en de Maas

De familie Ghijsen duikt niet alleen op in de doop- en huwelijksregisters van Elsloo, maar lijkt al vroeg in de geschiedenis van het dorp aanwezig te zijn. Dat blijkt onder meer uit een cijnsregister uit omstreeks **1563**, waarin onder het gebied **Cleynen Mersch** onder meer **Korstgen Ghijsen** en **Thonis Ghijsen** als cijnsplichtigen worden vermeld. Hoewel niet kan worden vastgesteld of zij rechtstreeks verwant waren aan de latere familie Ghijsen, bevestigen deze vroege vermeldingen wel dat de naam reeds in de zestiende eeuw in Elsloo voorkomt.

Enkele decennia later verschijnt de naam opnieuw in een bron die een duidelijk verband legt met de Maasvaart. Op **9 februari 1593** wordt in een obligatie melding gemaakt van:

"des langen Gijsen van Elsloe schip."

Deze vermelding behoort tot de oudste bekende aanwijzingen dat een lid van de familie Ghijsen actief was in de scheepvaart op de Maas. Hoewel een rechtstreekse afstammingslijn tussen deze **Lange Gijsen** en de latere **Christianus Ghijsen** niet kan worden bewezen, laat de bron wel zien dat de naam Ghijsen reeds meer dan een eeuw vóór het huwelijk van Beatrix Deurlinx en Christianus Ghijsen in Elsloo voorkomt.

De verbinding met de Maasvaart lijkt bovendien niet op zichzelf te staan. Via het huwelijk van Mathias Ghijsen met Maria Catharina Labeen de Lambermont kwam de familie in aanraking met een geslacht dat nauw verweven was met bestuur, handel en scheepvaart langs de Maas. Maria Catharina was een dochter van Casparus Labeen de Lambermont, notaris, schepen en drossaard van Elsloo. Zijn vader Bartholomeus Labeen de Lambermont was Maasschipper, schipbesiender te Venlo en later officier te Visé.

Ook in Elsloo zelf waren de banden met de scheepvaart zichtbaar. Het gebouw dat tegenwoordig bekendstaat als **De Trappen** fungeerde eeuwenlang als schippersbeurs, waar schippers, handelaren en reizigers elkaar ontmoetten. Vanuit deze omgeving onderhielden families contacten langs de gehele Maas, van Luik en Visé tot Roermond, Venlo en Dordrecht.

Hoewel veel details nog nader onderzoek vragen, ontstaat hierdoor het beeld van een familie die niet uitsluitend bestond uit landbouwers en grondbezitters, maar ook deel uitmaakte van de wereld van handel, bestuur en scheepvaart langs de Maas. Juist binnen deze familiekring

groeide Mathias Ghijsen op, de zoon van Christianus Ghijsen en Beatrix Deurlinx, die de familielijn in de achttiende eeuw zou voortzetten.

Scheepvaart en onderwijs in Elsloo

De Maas vormde eeuwenlang de levensader van Elsloo. Via de rivier stonden de inwoners in verbinding met plaatsen als Luik, Visé, Maastricht, Roermond, Venlo, Nijmegen en zelfs Dordrecht. Over de Maas werden niet alleen goederen vervoerd, maar ook mensen, nieuws, brieven, volmachten en notariële akten. Daardoor konden families die ver van elkaar woonden toch hun bezittingen beheren, erfenissen regelen en onderlinge contacten onderhouden.

Beurtschip op de Maas
Beurtschepen onderhielden vaste verbindingen tussen de Maassteden. Zij vervoerden niet alleen handelswaar, maar ook reizigers, post, volmachten en notariële stukken. Dankzij deze verbindingen konden families als Deurlicker, Ghijsen, Nolens en Labeen de Lambermont hun handels- en familiecontacten onderhouden tussen onder meer Visé, Maastricht, Elsloo, Roermond, Venlo en Dordrecht.

Uit het onderzoek naar de families Deurlicker, Ghijsen, Nolens en Labeen de Lambermont blijkt hoe nauw zij met deze wereld verbonden waren. We treffen onder hen Maasschippers, kooplieden, schipbesienders, tollenaars, accijnsinners, notarissen, schepenen en drossaards aan. De Maas was voor hen niet alleen een verkeersweg, maar vormde de economische slagader van het Maasland.

De scheepvaart bracht voor een deel van de bevolking van Elsloo niet alleen werk, maar ook welvaart. Anders dan veel landbouwers waren schippers en kooplieden voortdurend actief

binnen een handelsnetwerk dat zich uitstrekte van Luik en Maastricht tot Roermond, Nijmegen en Dordrecht. Zij kregen regelmatig te maken met vrachtbrieven, koopovereenkomsten, notariële akten, rekeningen en juridische documenten. Het kunnen lezen, schrijven en rekenen was voor deze beroepsgroep daarom van groot belang.

In Elsloo bestond al vroeg betaald onderwijs. Dat betekende dat ouders bereid én in staat moesten zijn het schoolgeld te betalen. Het ligt daarom voor de hand dat juist families die hun inkomen verdienden met handel en scheepvaart vaker gebruikmaakten van deze mogelijkheid. Mogelijk verklaart dit mede waarom we binnen verschillende van deze families later niet alleen schippers aantreffen, maar ook schoolmeesters, beneficianten, notarissen, advocaten, schepenen, drossaards en andere bestuurders. Hoewel een rechtstreeks oorzakelijk verband moeilijk is te bewijzen, lijkt onderwijs een belangrijke rol te hebben gespeeld in hun maatschappelijke ontwikkeling.

Een bijzonder rekest uit **1725**, ingediend door de inwoners van Elsloo, laat zien dat één beneficiant het onderwijs aan de jeugd niet langer alleen kon verzorgen. De inwoners verzochten daarom toestemming om een tweede beneficiant aan te stellen. In dit verzoekschrift worden zowel **Claes Deurlincker** als **Sr. Nicolaus Deurlinck** genoemd. Omdat *Claes* in deze periode een gebruikelijke verkorting was van *Nicolaas* en geen aanwijzingen zijn gevonden voor een tweede Nicolaas Deurlinck, ligt het voor de hand dat beide namen betrekking hebben op dezelfde persoon. Het rekest vormt daarmee niet alleen een belangrijke genealogische bron, maar geeft ook een zeldzaam inkijkje in het onderwijs van Elsloo aan het begin van de achttiende eeuw.

Dat het onderwijs zich verder ontwikkelde, blijkt uit een later dossier met als opschrift **"3 November 1769 – Aenstelling van een Schoolmeester."** Hieruit blijkt dat het onderwijs inmiddels een vaste plaats had gekregen binnen de gemeenschap en dat de aanstelling van een schoolmeester officieel werd geregeld.

Scheepvaart en onderwijs blijken daarmee nauw met elkaar verbonden. De Maas bracht niet alleen handel en economische voorspoed, maar ook kennis, contacten en nieuwe kansen. De families die in dit onderzoek centraal staan, maakten deel uit van een netwerk dat zich uitstrekte over het gehele Maasland. Dankzij hun betrokkenheid bij handel, bestuur en onderwijs groeiden zij uit tot families waarvan de invloed nog generaties lang zichtbaar bleef in de archieven van Elsloo en ver daarbuiten.

Mathias Ghijsen zet de lijn voort

Van de kinderen van Christianus Ghijsen en Beatrix Deurlinx springt vooral **Mathias Ghijsen** naar voren. Hij werd op **3 april 1692** te Elsloo gedoopt als zoon van Christianus Ghijsen en Beatrix Deurlinx. Als doopgetuigen traden **Nicolaus Deurlinx** en **Petronilla Deurlinx** op, waardoor de band met de familie van zijn moeder duidelijk zichtbaar blijft.

De keuze voor de voornaam Mathias lijkt bovendien geen toeval. Het ligt voor de hand dat hierin een vernoeming schuilgaat naar zijn grootvader **sr. Mathijs Deurlicker**, die binnen de familie een belangrijke positie innam als ontvanger, grondbezitter en later drossaard van Elsloo. Hoewel vernoemingen nooit met absolute zekerheid kunnen worden bewezen, past deze naam uitstekend binnen de naamgevingsgewoonten van de zeventiende eeuw.

In latere bronnen verschijnt Mathias zelf regelmatig in notariële akten en eigendomsoverdrachten. Anders dan sommige familieleden die zich over het Maasgebied verspreidden, bleef hij nauw verbonden met Elsloo en de omliggende streek.

Met zijn huwelijk met **Maria Catharina Labeen de Lambermont** werd opnieuw een belangrijke verbinding gelegd tussen twee vooraanstaande Maaslandse families. Maria Catharina was een dochter van **Casparus Labeen de Lambermont**, advocaat, schepen, notaris en drossaard van Elsloo, en **Catharina Hendrix**. Casparus was een zoon van **Bartholomeus Labeen de Lambermont**, Maasschipper, burger van Venlo, schipbesiender, visitateur van de Franse rechten en later officier te **Visé**. Bartholomeus en zijn echtgenote **Catharina Houbin** werden beiden in Visé begraven. Ook meerdere leden van de familie Labeen de Lambermont vestigden zich daar of traden er in het huwelijk. De Maas vormde voor deze familie geen grens, maar een levensader die de verschillende Maassteden met elkaar verbond.

Dat deze familieband meer was dan alleen een huwelijk blijkt uit een overeenkomst van **20 december 1748**. Daarbij trad Mathias Ghijsen samen met **Joannes de Limpens** en **Joannes Lambermont** op als mede-erfgenaam van wijlen **advocaat Casparus de Lambermont**. De partijen bereikten een schikking in een jarenlang geschil over een obligatie uit 1739. Daarmee blijkt dat Mathias niet alleen door zijn huwelijk met de familie De Lambermont verbonden was, maar ook daadwerkelijk betrokken was bij de afwikkeling van de nalatenschap van zijn schoonvader.

Een tweede belangrijke akte dateert van **3 februari 1757**. Daarin wordt Mathias Ghijsen genoemd als **weduwnaar van Maria Catharina de Lambermont**. Hij draagt drie percelen land, afkomstig uit de nalatenschap van zijn overleden schoonvader, over aan zijn dochter **Maria Catharina Ghijsen**. Daarmee staat niet alleen vast dat Maria Catharina vóór die datum was overleden, maar wordt ook zichtbaar hoe het bezit van de familie De Lambermont overging op de volgende generatie Ghijsen.

Via verschillende akten kan het gezin van Mathias Ghijsen vervolgens goed worden gevolgd. Zijn dochters **Maria Catharina Ghijsen** en **Beatrix Ghijsen** verschijnen samen in een notariële verkoop van een huisje met hof **op den Bergh**. Maria Catharina was gehuwd met **Hendrik Dolders**, terwijl Beatrix trouwde met **Steven Bovens**. Enkele jaren later verkoopt Hendrik Dolders opnieuw grond in het Elservelt, waarmee ook deze familietak in de archieven zichtbaar blijft.

Van de kinderen van Mathias Ghijsen is vooral **Caspar Dominicus Ghijsen** uitvoerig te volgen. Hij huwde **Maria Margareta De Haen**, eveneens afkomstig uit **Visé**. Daarmee bleef de band met deze belangrijke Maasstad ook in de volgende generatie bestaan. De familie Ghijsen bleef zich bewegen binnen hetzelfde netwerk van schippers, bestuurders, kooplieden en notabelen dat zich uitstrekte langs de Maas.

Vanaf het midden van de achttiende eeuw lijkt het zwaartepunt van deze familietak zich steeds sterker richting Visé te verplaatsen. Via de familie Labeen de Lambermont en later door het huwelijk van Caspar Dominicus Ghijsen met Maria Margareta De Haen ontstonden hechte familiebanden met deze Maasstad. Hoewel niet kan worden vastgesteld dat de gehele familie zich daar vestigde, laten de bronnen wel zien dat Visé een steeds belangrijkere plaats innam binnen hun netwerk. De Maas bleef daarbij de natuurlijke verbindingsweg waarlangs familie, handel en bestuurlijke contacten zich ontwikkelden.

Een bijzonder archiefstuk werpt bovendien een persoonlijk licht op het gezin van Caspar Ghijsen. Op verzoek van zijn vader verklaarden verschillende inwoners van Elsloo dat **zijn oudste zoon Willem Ghijsen** al van jongs af aan niet volledig bij zijn verstand was geweest. Na een zware hete koorts verslechterde zijn geestelijke toestand verder en verkeerde hij volgens de getuigen geregeld in een toestand van *frenesie*. Waarschijnlijk werd deze verklaring opgesteld om zijn handelingsbekwaamheid en de bescherming van zijn belangen juridisch vast te leggen. Het is een zeldzaam inkijkje in de persoonlijke omstandigheden van een achttiende-eeuws gezin.

De welstand van Caspar Ghijsen blijkt uit verschillende notariële akten. Hij kocht van **Joannes de Lambermont** onder meer het huis en hof **"De Trappen"** op den Bergh, een tweede huis met koolhof en een koolhof achter de kerk van Elsloo. De koopsom bedroeg **2.700 gulden**, een voor die tijd aanzienlijk bedrag. In dezelfde akten wordt **Matthijs Ghijsen** opnieuw genoemd als eigenaar van aangrenzende percelen. Later blijkt bovendien dat Caspar als voormalig **schatheffer** van de vrije baronie Elsloo optrad en zijn erfdeel uit de nalatenschap van zijn vader als zekerheid stelde. Ook een openbare verkoop van een koolhof achter de kerk laat zien dat de familie Ghijsen gedurende meerdere generaties omvangrijke bezittingen in en rond Elsloo bleef beheren.

Zo ontstaat uit de notariële akten, schepenbankregisters en doopregisters een samenhangend beeld van een familie die gedurende de gehele achttiende eeuw een belangrijke plaats innam binnen de gemeenschap van Elsloo. Via **Beatrix Deurlinx**, haar zoon **Mathias Ghijsen** en diens kinderen loopt de afstamming van **sr. Mathijs Deurlicker** overtuigend verder. Tegelijkertijd laten de bronnen zien hoe deze familie zich verbond met andere vooraanstaande Maaslandse geslachten, zoals **Labeen de Lambermont**, **De Haen**, **De Limpens**, **Bovens** en **Dolders**. De Maas bleef daarbij de verbindende schakel: een handelsweg waarlangs niet alleen goederen, maar ook families, functies, bezittingen en tradities van generatie op generatie werden doorgegeven.

Wat begon met een verweerde grafsteen op het kerkhof van Elsloo groeide uit tot de reconstructie van een familie die eeuwenlang een rol speelde binnen bestuur, rechtspraak, landbouw, handel en scheepvaart langs de Maas. Van Jan Pouwels genaamd Doorlick in 1567, via sr. Mathijs Deurlicker, ontvanger en drossaard van Elsloo, tot de Ghijsens en hun verbindingen met Visé, Roermond, Venlo en Dordrecht loopt één rode draad: de Maas. Zij verbond niet alleen steden, maar ook generaties. Dankzij honderden archiefstukken kan een groot deel van deze geschiedenis opnieuw worden verteld, terwijl sommige vragen voorlopig nog onbeantwoord blijven. Juist dat maakt genealogisch onderzoek zo bijzonder: ieder gevonden document vormt het begin van een nieuw hoofdstuk.

Bijlagen

+ Deurlicker akte 1678

+ Deurlicker testament 1688

Woord van dank

Dit onderzoek had niet in deze vorm kunnen worden voltooid zonder de hulp van anderen. Daarom wil ik graag twee mensen in het bijzonder bedanken.

Mijn bijzondere dank gaat uit naar **Guus Peters** voor zijn hulp bij het opsporen en beschikbaar stellen van oude archiefstukken en historische documenten. Zijn kennis, betrokkenheid en bereidheid om mee te denken zijn van grote waarde geweest voor dit onderzoek.

Daarnaast wil ik **Kenneth Booten** hartelijk bedanken voor zijn transcripties, vertalingen en toelichtingen op oude documenten. Dankzij zijn werk konden verschillende historische bronnen beter worden geïnterpreteerd en in hun juiste historische context worden geplaatst.

Zonder hun kennis, inzet en bereidheid om hun expertise te delen zou dit onderzoek niet in deze vorm tot stand zijn gekomen. Daarvoor ben ik hen oprecht dankbaar.

Guus Smeets

Catsop, 2026

DEN 4 JULIJ 1678 SIJNDE EXTRAORDINAIRE VERGAEDERT HUBERTI, VAN KESSEL, WOUTERS, GANGELS ENDE CLAESENS, SCHEPENEN DER VRIJ RIJXHEERLICHEIJT ELSLOO TER INSTANTIE VAN DEN EERSAEMEN MATTHIJS DEURLICKEN, IS GEVISITEERT HET PROIECT OM EEN NUIJE CAEMER EN TOEBEHOOREN, ENDE EENEN GEVEL AANT HUIJS HET WELCK HIJ VAN INTENTIE IS OP TE BOUWEN, TUSCHEN MATTHIJS CLAESEN NAER DE MAESE ENDE DE REPRESENTANTEN VAN LEMMEN SMEETS NAER DE HEIJDE, OP DE HEERE STRAETE, UIJTSCHIETENDE EN IS BEVONDEN TSELVE AEN DE VOORSCHREVEN STRAET NIET TE NAER TE COOMEN, ENDE OP HET VOORGEVEN VAN MATTHIJS CLAESENS ENDE MATTHIJS DEURLICK VOORGEMELT VAN EEN GEMEEN MUIJR OP DEN GRONDT VAN MATTHIJS CLAESEN TE STELLEN WAERINNE DE VOORSEIJDE PARTIEN ALS MEDE DEN SOON VAN MATTHIJS CLAESENS MIT NAAME CLAAS VOOR HEM, SIJN BROODERS EN SUSTEREN, SIJN CONSENTERENDE, HEBBEN WIJ SCHEPENS VOOR HET BEST VAN DE ONMUNDIGE KINDEREN SULX MEDE GEAGGREERT, ENDE ALSOO DE VOORKINDEREN VAN MATTHIJS DEURLIX IN HUN GOOT OFT HUIJSINGE VOORSCHREVEN MERCKELIJKC MIT HET VOORGEMELT BOUWEN GEBENEFICIEERT WORDEN, SOO HEEFT MATTHIJS DEURLIX GEWILT ENDE MATTHIJS CLAESENS ENDE JAN DEURLICKEN ALS NAAST VRINDEN ENDE ALSOO NATURLICK MOMBOIRS VAN VAEDERS EN MOEDERS SIJDE DER VOORSCHREVEN VOORKINDEREN, HEBBEN GECONSENTEERT, DAT BIJ ALDIEN MATTHIJS DEURLIX QUAEM TE OVERLIJDEN VOOR SIJNE TEGENWORDIGE HUIJSVROUWE PETRONELLE JACOBS, SAL DE SELVE HAER LEVEN LANCK MOOGEN GEBRUIJKEN DE VOORSEIJDE NUIJEWE CAEMER ENDE TOEBEHOORTE MIT DEN HALVEN MIST EN MOESHOFF OM NAER HAER DOODT TE VOLGEN IN VOLLEN EIGENDOMME AEN DEN VOORSEIJDE VOORKINDEREN, TWELCK BIJ ONS VOORGEMELTE SCHEPENEN, IS OOCK OM DE VOORVERHAELDE REDENEN GEAGGREERT EN IN HOEDEN VAN RECHT GEKEERT.

Dus Matthijs Deurlinx wenst een nieuwe kamer bij te bouwen alsook een gevel. Men komt tot een akkoord dat op de grond van buurman Matthijs Claesens een gemeenschappelijke muur gebouwd wordt. Er staat dat de voorkinderen van Matthijs Durlinx hierbij ‘gebeneficieerd’ of bevoordeeld worden. Hier wordt bedongen dat zijn (2de) echtgenote Petronella Jacobs na zijn dood levenslang het vruchtgebruik (=tocht) zal hebben op de nieuw te bouwen kamer, alsook de helft van de mesthof en de moeshof. Na haar dood gaat de volle eigendom naar de voorkinderen. De voogden (=mombers) van de minderjarige voorkinderen van Matthijs Durlinx stemmen hiermee in. De voogd van vaderszijde is Jan Durlinx en die van moederszijde (= van de zijde van de moeder van de voorkinderen en 1ste echtgenote) is Matthijs Claesens.

Vertaald door Kenneth Booten Bedankt.

https://kennethbooten.com/

INDEN NAEME ONS HEEREN AMEN.

BIJDEN INHOUDT VAN DESEN TEGENWORDIGEN OEPENBAEREN INSTRUMENTE VAN TESTAMENTE SIJ COND ENDE KENNELIJCK DEN IJGELIJCK HOE DAT INDEN JAERE ONS HEEREN DUIJSENT SES HONDERT ACHT ENDE TACHTENTIG DEN 22 DAAGH DES MAENTS JULIJ VOOR MIJ ALS OEPENBAEREN NOTARIS GECOEMEN ENDE GECOMPAREERT SIJN ENDE INDE PRESENTIE DEN NAERGENOEMDE GETUIJGEN, ENDE MATTHIJS DUIJRLINCX ENDE JOFFROUWE PETRONELLA JACOPS DEN COMPARANT KRANCK TE BEDDE LIGGENDE ENDE DE COMPARANTE GESONDT GAENDE ENDE STAENDE HAER VERSTANDT BEIJDE WEL MACHTICH ENDE GEBRUIJCKENDE OVERDENCKENDE DE BROESHEIJT DEN MENSCHELIJCKER NATURE ENDE DATTER NIJET SEKERDER EN IS DAN DIE DOET ENDE NIET ONSEKERDER DAN DIE UURE DEN SLEVER NIET WILLENDE VUIJT DESE WERELT SCHEIJDEN SONDER AL VOORENS GEDISPONEERT TE HEBBEN VAN HAERE TIJDELIJCKE GOEDEREN HAER BIJDE MILDE HANDT GOETS OP DESE AERDEN VERLEENT, RECOMMANDERENDE VOOR EERST HAERE SIELEN SOO WANNER VUIJT HAER STERFFELIJCK LICHAM SAL COEMEN TE SCHEIJDEN GODT ALMACHTICH, MARIE SIJNE GEBENEDIJDE MOEDERE ENDE ALLE GODTS LIEVE HEIJLIGEN, KIESENDE HAERE SEPULTURE DEN EERSTEN AFLIVIGEN TEN DISCRETIE VANDEN LANCXLEVENDE, ENDE DAT OPDEN SELVER BEGRAEFFENISSE ONDER DEN ARMEN GEDISTRIBUEERT SAL WORDEN DRIJ MALDER ROGGEN EENS, ENDE NU COEMENDE TOTTE DISPOSITIE HAERDER TIJDELIJCKE GOEDEREN INSTITUEREN MALKANDEREN DEN EEN DEN ANDEREN VOOR HAEREN UNIVERSELEN EERFFGENAEM VAN ALLE HAERDEN BEIJDEN GOEDEREN WAER AF HEER ENDE MEESTER SIJN, GEENE VUIJTGESONDERT OM BIJDEN LANCXLEVENDE DESELVE TE MEUGEN VERCOOPEN, VERSETTEN OFT VERALIENEREN DAER AF IN PREIUDITIE VAN D'EEN OFTE ANDER KINDT OFTE KINDEREN TE MEUGEN DISPONEREN, OFTE ANDERSINTS DAER MEDE TE DOEN NAER WEL GEVALLE VANDEN LANCXLEVENDE, TOT ONDERHOUDT ENDE OPTREECKINGE HAERDEN BEIJDEN KINDEREN, **LAETENDE AEN DE DOCHTER VAN DEN TESTAETEUR MET NAEME BEATRIX DUIJRLINCX EEN BEDT MET SIJN TOEBEHOIR ENDE EEN RENT** BEST NAER BELIEFTE VANDEN LANCXLEVENDE, TE GENIETEN ENDE TE PROFIJTEEREN NAER DOOT VANDEN EERSTEN AFLIVIGEN, VERCLAERENDE DE VOORSCHREVEN TESTATEUREN DIT TE WESEN HAER TESTAMENT ENDE VUIJTERSTEN WILLE WELCK SIJ BEGHEEREN VOER AFLIVICHEIJT VAN DEN EEN OFTE DEN ANDEREN, SIJN VOLCOEMEN EFFECT SORTEREN HET TSIJ BIJ FORME VAN TESTAMENTE CODICILLE DONATIE INTER VIVOS OFTE ANDERSINTS SOO HET BESTE NAER RECHT ENDE COSTUIJME DER LANDEN BESTAE MACH NIJETTEGENSTAENDE EENIGE SOLEMNITEIJTEN NAER RECHTEN HIERINNE GEREQUIREERT NIJET EN WAEREN GEELISERVEERT (?) HOUDENDE DESELVE VOOR GEINSEREERT VERSAECKENDE HIER AF EEN OFTE MEER INSTRUMENT IN FORMA GELEVERT ENDE GEDEPELLCHEERT TE WORDEN. ALDUS GEPASSEERT BINNEN ELSLOE TEN HUIJSE VANDE VOORSCHREVEN TESTATEUREN TER PRESENTIE ALDAER VANDEN EERWAERDE HEER PASTOIR PETRUS ANTHONIJ LE DIEU ENDE DEN HEER LEONARDUS PIJLMANS ALS GETUIJGEN HIER TOE SONDERLINGEN GEREQUIREERT DIE DESE ORIGINELE MINUTE NEFFENS DE VOORSCHREVEN TESTATEUREN MET MIJ NOTAREO SIJN ONDERTEKENDE.

[HANDTEKENINGEN]

M DURLIX

PETERNEL JAECOEPS

PETRUS ANTONIJ LEDIEU, PASTOR IN ELSLOO

LEON. PIJLMANS

QUOD ATTESTOR

PAULUS DE MARRES NOTARIUS PUBLICUS

Testament van Matthijs Duijrlincx en Petronella Jacops (22 juli 1688)

In de naam van onze Heer, Amen.

Bij deze openbare testamentaire akte wordt aan iedereen bekendgemaakt dat op 22 juli 1688 voor mij, openbaar notaris, in aanwezigheid van de hieronder genoemde getuigen zijn verschenen: **Matthijs Duijrlincx** en **juffrouw Petronella Jacops**.

Matthijs lag ziek te bed, terwijl Petronella gezond was en kon gaan en staan. Beiden waren zij echter volledig bij hun verstand en in staat hun wil te bepalen. Overwegende de broosheid van het menselijk leven, en dat niets zekerder is dan de dood maar niets onzekerder dan het uur waarop deze komt, wilden zij niet uit deze wereld scheiden zonder eerst over hun tijdelijke goederen te hebben beschikt, die hun door Gods milde hand op aarde waren verleend.

Allereerst bevelen zij hun zielen, wanneer deze hun sterfelijk lichaam zullen verlaten, aan God Almachtig, Maria, zijn gezegende moeder, en alle heiligen van God aan.

Wat hun begrafenis betreft bepalen zij dat degene die het eerst overlijdt zal worden begraven naar het inzicht van de langstlevende. Tevens wensen zij dat bij die begrafenis eenmaal **drie malder rogge** onder de armen wordt uitgedeeld.

Vervolgens beschikken zij over hun tijdelijke goederen. Zij stellen elkaar wederzijds aan tot **universeel erfgenaam** van al hun gezamenlijke bezittingen, zonder enige uitzondering. De langstlevende krijgt daarmee het recht om alle goederen te verkopen, te verpanden of op andere wijze te vervreemden en daarover vrij te beschikken, zonder dat enig kind daartegen aanspraak kan maken. De langstlevende mag met deze goederen handelen naar eigen goeddunken, met het oog op het onderhoud en de opvoeding van **hun beider kinderen**.

Daarnaast laten zij aan **Beatrix Duijrlincx**, de dochter van de testateur Matthijs Duijrlincx, een bed met toebehoren na, alsmede een verdere uitkering of gift naar het oordeel van de langstlevende. Zij zal dit ontvangen na het overlijden van degene die het eerst sterft.

De testateurs verklaren dat dit hun testament en uiterste wil is. Zij wensen dat deze beschikking na het overlijden van één van hen volledig rechtsgeldig zal zijn, hetzij als testament, codicil, schenking onder levenden of in welke rechtsvorm ook die volgens recht en gewoonte het meest passend wordt geacht. Ook indien bepaalde wettelijke formaliteiten niet volledig zouden zijn nageleefd, wensen zij dat deze geacht worden te zijn vervuld. Zij verzoeken dat van dit testament één of meer officiële afschriften worden opgesteld en afgegeven.

Aldus werd deze akte verleden **te Elsloo, in het huis van Matthijs Duijrlincx en Petronella Jacops**, in aanwezigheid van **pastoor Petrus Anthonij Le Dieu** en **Leonardus Pijlmans**, die

als bijzondere getuigen waren opgeroepen. Zij hebben samen met de testateurs en mij, notaris, deze oorspronkelijke akte ondertekend.

Opmerkingen uit het testament

- Het testament werd opgesteld op **22 juli 1688**.
- **Matthijs Duijrlincx lag ziek te bed.**
- **Petronella Jacops was gezond.**
- Het testament werd **bij hen thuis in Elsloo** opgemaakt.
- Zij benoemen elkaar tot **volledige erfgenaam van alle goederen**.
- Er wordt gesproken over **"hun beider kinderen"** (meervoud).
- **Beatrix Duijrlincx** wordt afzonderlijk genoemd als **dochter van Matthijs**.
- Beatrix ontvangt een bed met toebehoren en daarnaast nog een uitkering naar inzicht van de langstlevende.
- Slechts **negentien dagen later**, op **10 augustus 1688**, overleed Matthijs Duijrlincx. Daardoor is dit vrijwel zeker een testament dat werd opgesteld tijdens zijn laatste ziekte.

GEMAAKT DOOR KENNETH BOOTEN BEDANKT

HTTPS://KENNETHBOOTEN.COM/